

بسم الله الرحمن الرحيم

معاونت آموزش، تحقیقات و دانشجویی فرهنگی

دانشکده علوم پزشکی اصفهان

شیوه نامه کمیته پژوهش در آموزش، دانش پژوهی، و طرح های نوآورانه آموزشی

تهیه کننده: تهمینه مرادی تمدن

مقدمه

ارتقاء کیفیت آموزش علوم پزشکی و پاسخگویی به نیازهای سلامت جامعه مستلزم تحول و نوآوری در نظام آموزش علوم پزشکی کشور است. تدوین برنامه های تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی مرحله جدیدی از طرح تحول نظام سلامت به منظور ارتقای کیفیت آموزش علوم پزشکی است که در راستای اجرایی سازی این برنامه ها ضروری است دانشگاه ها از طریق حرکت علمی و طرح های توسعه آموزشی اهداف حوزه آموزش را دنبال نمایند.

کمیته پژوهش در آموزش، دانش پژوهی و طرح های نوآورانه آموزشی دانشکده علوم پزشکی اسدآباد که یکی از کمیته های زیر مجموعه مرکز مطالعات و توسعه آموزش (EDC) است در راستای رسالت اصلی دانشکده که همان ارتقا کیفی سطح آموزش است نقش موثری دارد. به این منظور این واحد با همکاری و حمایت پژوهشگران تلاش می کند تا با انجام پژوهش های لازم در حوزه آموزش نسبت به برطرف کردن مشکلات و تعیین نیازهای آموزش دانشکده گام موثری را در ارتقا کیفیت آموزش در سطح ملی، محلی و منطقه ای بردارد و زمینه تولید و انتقال دانش علوم پزشکی را در طی سال های آتی ارتقا بخشد.

این واحد به عنوان مغز متفکر مرکز مطالعه و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشکده عمل نموده و در راستای ارائه ایده های جدید برای برنامه ریزی و اجرای برنامه های آموزشی گام برمی دارد. این واحد تلاش می نماید تا با فراهم نمودن زمینه دستیابی به جدیدترین اطلاعات علمی، سیاست گذاری و مدیریت در زمینه های مختلف پژوهش در آموزش و آموزش نوآورانه و بهینه سازی نظام اطلاع رسانی در زمینه آموزش علوم پزشکی، فرهنگ پژوهش در آموزش و نوآوری در آموزش را گسترش داده و در راستای اهداف دانشکده، رسالت اصلی خود را که همان ارتقاء کیفی سطح آموزش در دانشکده علوم پزشکی اسدآباد است، از طریق فعالیت های برنامه ریزی شده، حمایت در انجام پژوهش در آموزش و طرح های نوآورانه و بهره برداری مناسب از نتایج پژوهش های انجام شده ضمن برطرف نمودن مشکلات و نیازهای آموزشی دانشکده گام مؤثری را در ارتقاء کیفیت آموزش در سطح محلی و منطقه ای بردارند و زمینه تولید و انتقال دانش مربوطه به این حوزه را ارتقاء بخشند.

تعاریف

پژوهش در آموزش (Research in medical education): یک نوع پژوهش معمولی است در زمینه های آموزشی و با طراحی و ساختاری همانند سایر انواع تحقیقاتی که بیشتر محققین با آن ها آشنایی دارند (مثل طرح های مداخله ای یا طرح های مقایسه ای نظیر مطالعات مورد شاهدهی یا طرح های مقطعی). محقق پس از پایان چنین تحقیقی ممکن است اصلا به فکر استفاده ابزاری از نتایج در محیط آموزشی نباشد. به طور معمول در صورت موفقیت مقاله ای مرتبط با طرح را منتشر می کند و امتیاز پژوهشی آن را هم می گیرد.

تعریف دانش پژوهی (Scholarship): دانش پژوهی را توسعه مرزهای دانش یا تبدیل دانش به شکل های کاربردی توسط ذهنی خلاق و به شیوه ای بدیع تعریف نموده اند که باید مورد ارزیابی توسط گروه همگنان قرار گیرد و نتایج آن ها به طور عمومی منتشر شود (هانس و روبرت).

فعالیت های دانش پژوهی (نوآورانه): به آن دسته از فعالیت های آموزشی بدیع و نوآورانه اطلاق می شود که دارای معیارهای کلاسیک، شامل اهداف مشخص، آماده سازی کافی، استفاده از روش مندی مناسب، ارائه نتایج مهم و قابل توجه، ارائه و معرفی مناسب برنامه، و برخورد نقادانه با آن باشد

ایده های نوآورانه آموزش پزشکی: منظور از ایده های نوآورانه آموزش پزشکی تفکری است که به منظور برطرف کردن یک نیاز آموزشی در ذهن هر یک از ذینفعان نظام آموزش شکل گرفته و در قالب یک طرح و با هدفی مشخص نیازسنجی، روش شناسی، و پیش بینی امکانات لازم ارائه می شود. از آنجایی که فرآیند اجرایی ایده انجام نشده، نتایج آن نیز مشخص نشده است. هدف نهایی ایده های نوآورانه ارتقاء فرآیند آموزش و یادگیری علوم پزشکی به منظور بهبود توانایی های فراگیران این عرصه و در نهایت ارتقاء ارائه خدمات سلامت به جامعه باشد.

اهداف

- تغییر و توسعه کوریکولوم های آموزش پزشکی رشته های مختلف پایه و بالینی مطابق با استانداردهای آموزشی و شواهد علمی
- اجرای پروژه های کوچک با استفاده از روش های شناخته شده، به منظور ارتقای کیفیت تدریس و ارزشیابی در سطح بخش ها یا گروه های آموزشی
- تدوین برنامه های آموزشی نوین یا ابتکاری به منظور افزایش کیفیت آموزش و ارزشیابی در دانشکده
- تسهیل در جهت توسعه فناوری آموزشی در سطح دانشکده، گروه های آموزشی، بخش های بالینی و طراحی و استفاده از روش های نوین آموزش و ارزشیابی مبتنی بر رایانه
- طراحی، اجرا، مدیریت، و ارزشیابی هر برنامه پیشنهادی مرتبط با تحول و یا توسعه در آموزش پزشکی در مقاطع و رشته های مختلف پایه و بالینی
- شناسایی، داوری و ارزشیابی فعالیت های دانش پژوهی
- امتیازدهی به فرآیندها در کمیته دانش پژوهی دانشکده
- اطلاع رسانی امتیازها به معاونت های آموزشی و مجریان
- معرفی و اطلاع رسانی در خصوص دانش پژوهی و مزایا و امتیازات به اعضای هیات علمی
- تلاش در جهت گسترش فرهنگ پژوهش در آموزش در بین اعضای هیات علمی و دانشجویان
- نیازسنجی و تعیین اولویت های پژوهش در آموزش
- اصلاح روند تصویب پروپوزال، بررسی گزارش نهایی و کاربست طرح های پژوهش در آموزش و اطلاع رسانی در سایت مرکز
- تصویب طرح های پژوهش در آموزش
- اتخاذ سیاست هایی جهت تسهیل فرایند تصویب طرح های ارائه شده در زمینه مسائل آموزشی
- برنامه ریزی سیاست های تشویقی برای مجریان این طرح ها
- اتخاذ سیاست هایی جهت جذب پژوهشگران به سمت پژوهش در آموزش منطبق با اولویت ها
- کمک به ارتقاء سطح دانش و مهارت های مربوط به آموزش در اعضاء هیات علمی
- کمک به توسعه و تحول آموزش از شکل سنتی به شکل مدرن

فعالیت ها

فعالیت ۱: پیگیری طرح های توسعه ای در آموزش

وظیفه اصلی واحد طرح های توسعه آموزش، مدیریت ارائه و روند تصویب طرح های توسعه آموزش در سطوح مختلف (دفاتر توسعه دانشکده و بیمارستان) در دانشکده است. کمک به محققان برای تهیه، تدوین، و اجرای طرح های توسعه ای که منجر به تغییرات مثبت در شرایط و محیط آموزش واحد تابعه شان می شود. روند تصویب طرح ها در نهایت منجر به اعطای بودجه تحقیقاتی (گرنانت) برای اجرای طرح ها به طرح دهندگان خواهد شد. برنامه اعطای گرنانت به طرح های توسعه و نوآوری در آموزش پزشکی توسط مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشکده جهت حمایت مالی از طرح ها و پروژه هایی تعریف شده است که توسط اعضای هیأت علمی یا فراگیران دانشکده علوم پزشکی اسدآباد برای ارتقای منزلت و کیفیت آموزش پزشکی در همه سطوح ارائه می گردد. این برنامه به منظور ترغیب اعضای هیأت علمی به استفاده از مدل ها و روش های کارآمد و نوین در امر آموزش در سطوح مختلف تحصیلی جهت ارتقای قابلیت ها و مهارت های فراگیران انجام خواهد شد.

فعالیت ۲: هدایت، بررسی، و داوری فعالیت های دانش پژوهی

یکی از مفاهیمی که در دو دهه اخیر وارد عرصه های دانشگاهی شده، مفهوم دانش پژوهی و به ویژه دانش پژوهی آموزشی است. با گنجانیدن این مفهوم در ماده یک آیین نامه ارتقای مرتبه اعضای هیأت علمی و در نظر گرفتن آن به عنوان یکی از اجزای ضروری برای پیشرفت و ارتقای آکادمیک، توجه به این مسأله وارد مرحله جدیدی شده است. دبیرخانه دانش پژوهی و جشنواره های آموزشی مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشکده، طی چند سال گذشته کوشیده است در جهت بسط مفهوم دانش پژوهی و فعالیت های دانش پژوهی فعال باشد. در نتیجه رسیدگی و بررسی فعالیت های دانش پژوهی اعضای هیأت علمی دانشکده یکی از وظایف اصلی این واحد را شکل می دهد.

فعالیت ۳: همکاری در هدایت طرح ها به مرکز ملی تحقیقات راهبردی آموزش علوم پزشکی (نصر)

مجریانی که تمایل به ارسال طرح پژوهشی به مرکز ملی تحقیقات راهبردی آموزش پزشکی (<https://rms.nasrme.ac.ir>) دارند پروپوزال خود را به همراه درخواست گواهی داوری به واحد طرح های توسعه ای و دانش پژوهی ارائه می دهند. طی دو هفته پروپوزال فوق توسط مسئول و داوران واحد بررسی می شود و در صورت تأیید گواهی مربوطه با امضای ریاست مرکز جهت بارگذاری در سامانه صادر می شود.

شرح وظایف کمیته پژوهش در آموزش، دانش پژوهی و طرح های نوآورانه آموزشی

- راه اندازی مرکز تحقیقات آموزش پزشکی از طریق همکاری و تعامل با حوزه معاونت پژوهشی دانشکده
- راه اندازی دفتر طرح های توسعه در آموزش از طریق همکاری و تعامل با واحد دانش پژوهی آموزشی مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی
- تشویق و ترویج تحقیقات در حوزه آموزش علوم سلامت
- تدوین اولویت های پژوهشی مرتبط با تحقیقات آموزش پزشکی
- بررسی، هدایت و انجام امور مربوط به طرح های پژوهش در آموزش اعضای هیات علمی دانشکده
- ایجاد و توسعه ارتباط با مراکز تحقیقات آموزش پزشکی درون و برون کشوری
- ارائه مشاوره به اساتید در راستای آیین نامه دانش پژوهی
- کارشناسی مستندات دانش پژوهی و پیگیری نواقص قبل از تشکیل کمیته
- پیگیری فعالیتهای دانش پژوهی از طریق سایت meded1.behdasht.gov.ir
- برنامه ریزی برای توسعه طرح های نوآورانه آموزشی
- برنامه ریزی برای حمایت و تصویب طرح های نوآورانه آموزشی
- پیگیری تداوم طرح های نوآورانه آموزشی
- آشنایی دانشجویان و اعضای هیات علمی با طرح های نوآورانه آموزش پزشکی
- دریافت و داوری طرح های نوآورانه آموزش پزشکی
- معرفی طرح های نوآورانه آموزش پزشکی به جشنواره شهید مطهری
- برگزاری کارگاه ها و نشست های مرتبط